

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2014

26.2.2015

TOIMINTAKERTOMUS

1. TALOUDEN KEHITYS

Suomen talouden heikko kehitys jatkui vuonna 2014. Kaksi vuotta kestäneen taantumän jälkeen kokonaistuotanto kääntyi hitaaseen nousuun kertomusvuoden loppupuolella, mutta koko vuoden osalta talouden kasvuprosentti jäi nollan tuntumaan. Kansantalouden heikon kehityksen taustalla vaikutti euroalueen pitkäaikaisen taantumän jatkuminen. Lisäksi loppuvuoden aikana myös Venäjän talouden ongelmat alkoivat vaikuttaa kielteisesti ulkomaankauppaan.

Tärkein syy Suomen talouden pitkään taantumäjaksoon on ollut viennin heikko kehitys. Vienti ja teollisuustuotanto supistuivat hieman edellisvuoteen verrattuna myös vuoden 2014 aikana. Vuoden loppupuolella kuitenkin teollisuuden tilauskanta kääntyi kasvuun. Myönteistä oli myös se, että kauppataaseen alijäämä supistui hieman edellisvuoteen verrattuna. Sen sijaan kulutus polki paikallaan ja investoinnit supistuivat.

Tuotannon pitkäaikaiseen heikkoon kehitykseen nähden on ollut yllättävää, että työllisyys on pysynyt suhteellisen vakaana. Työllisten määrä oli vuonna 2014 noin 2,4 miljoonaa, missä oli laskua edellisvuoden tasoon vain 0,2 prosenttia. Suhteellisen hyvänä pysynyt työllisyystilanne onkin luonut vakautta kotimarkkinoille. Työllisyysaste eli työllisten osuus työikäisestä väestöstä pysyi 68,3 prosentin tuntumassa. Työttömyys kasvoi hieman ja koko vuoden keskimääräinen työttömyysaste oli 8,7 prosenttia.

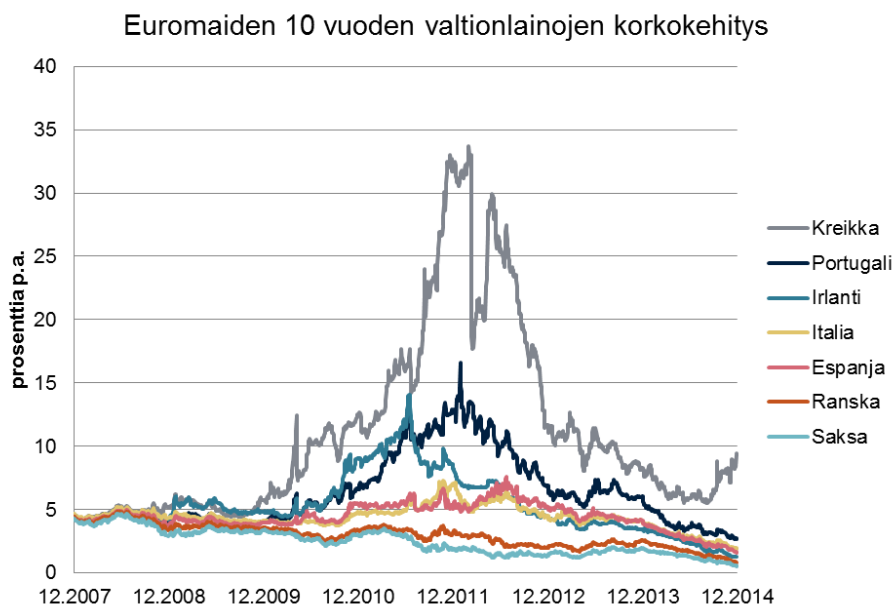
Vuonna 2013 solmitun työllisyys- ja kasvusopimuksen mukaisesti nimellispalkkojen kasvuvauhti pysyi hyvin hitaana. Koska työllisten määrä supistui, seurauksena oli palkkasumman nousun hidastuminen noin yhteen prosenttiin vuonna 2014. Kuluttajahintojen nousuvauhti hidastui myös runsaaseen prosenttiin minkä vuoksi palkansaajien reaaliensiot pysyivät lähes muuttumattomina.

Talouden pitkittyneen taantumän seurauksena julkisen talouden tila pysyi edelleen heikkona vuoden 2014 aikana. Valtion ja kuntien yhteenlaskettu alijäämä oli noin 8 miljardia euroa eli noin 4 prosenttia bkt:n arvosta. Koko julkisen talouden alijäämä jäi tätä pienemmäksi eli noin 2,5 prosenttiin bkt:n arvosta, koska työeläkesectori pysyi edellisvuosien tapaan rahoitusylijämmäisenä. Tästä syystä Suomen julkisen talouden alijäämä ei myöskään ylittänyt vakaus- ja kasvusopimuksen asettamaa 3 prosentin rajaa. Julkisen sektorin niin sanottu EMU-velka nousi edellisvuosien tapaan suhteessa bkt:n arvoon ja kohosi 59 prosenttiin, lähelle kriittistä 60 prosentin rajaa.

Pääministeri Kataisen hallitus päätti keväällä 2014 uusista toimista, joilla julkisen talouden alijäämää supistetaan. Osana toimenpidepakettia oli sosiaaliturvaetuksien indeksikorotusten alentaminen vuonna 2015. Alennus koskee myös työeläkkeitä.

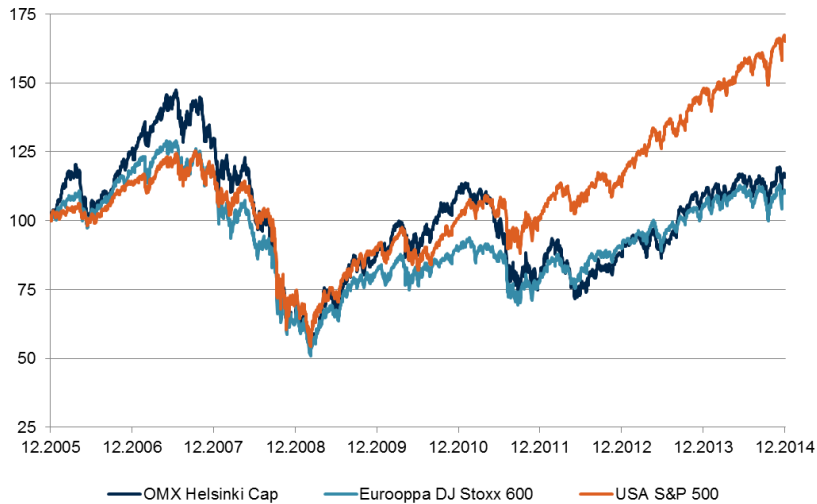
Maailmantalouden kehitys ei ollut yhtenäistä. Yhdysvaltain talouden suhteellisen vahva elpyminen jatkui, mikä johti dollarin vahvistumiseen. EU-maiden talouksien taantuma jatkui ja monissa kehittyvissä maissa talouden kasvu hidastui. Ukrainan kriisi lisäsi talouden epävarmuutta. Lisäksi öljyn maailmanmarkkinahinta kääntyi vuoden lopulla jyrkkään laskuun.

Euroalueella ja laajemminkin Euroopassa inflaatio hidastui nollan tuntumaan vuoden 2014 aikana, mikä antoi aiheen kasvavaan huoleen deflaation vaarasta. Euroopan Keskuspankki lupasi estää deflaation, mikä puolestaan loi odotuksia keveän rahapolitiikan jatkumisesta vielä pitkään. Osana elvyttävää rahapolitiikkaa EKP alensi ohjauskorkonsa nollan tuntumaan. EKP:n toimien seurauksena korkeimman luottokelpoisuuden valtioiden pitkäaikaisten lainojen tuotot painuivat ennätysmäisen matalalle tasolle: esimerkiksi Saksan ja Suomen valtioiden 10 vuoden lainojen tuotto painui alle 1 prosenttiin. Korkotason laskun ansiosta vuodesta 2014 muodostui korkosijoitusten kannalta kohtuullisen hyvä sijoitusvuosi.

Matalat korot Yhdysvalloissa, Euroopassa ja Japanissa tukivat osakekurssien kehitystä koko vuoden ajan. Merkittävimmät osakeindeksit nousivat vuoden alusta noin 10 prosenttia syksyyn mennessä. Lokakuussa kurssit laskivat, mutta ne toipuivat loppuvuodesta uudelleen. Suurin osakekurssien nousu koettiin Yhdysvalloissa.

Osakemarkkinoiden kehitys
(31.12.2005 = 100)

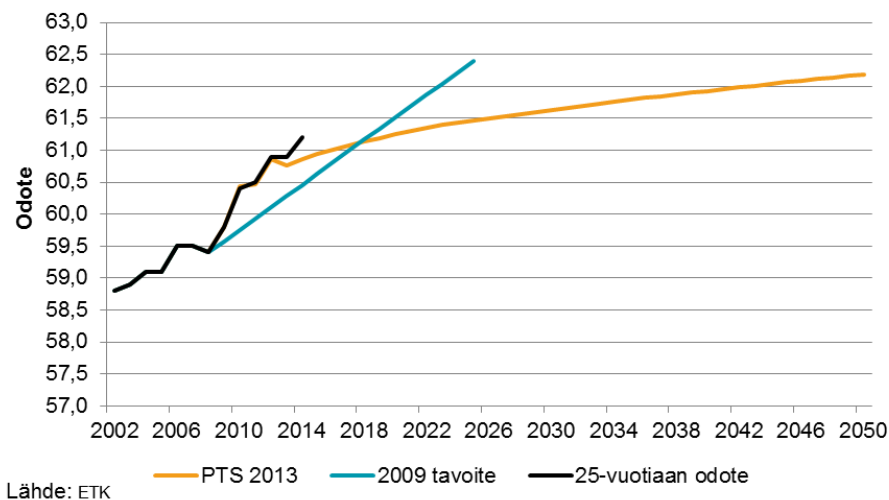

2. TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN KEHITYS

Työmarkkinajärjestöjen neuvottelut työeläkejärjestelmän uudistamisesta saatiin päätökseen syyskuussa 2014. Neuvotteluratkaisussa sovittiin eläkejärjestelmän ikärajojen, eläkekattumien ja työeläkemaksujen linjauksista pitkälle tulevaisuuteen. Eläkeuudistuksella tavoitellaan vuonna 2012 solmitun työurasopimuksen ja hallituksen asettamien tavoitteiden mukaisesti keskimääräisen eläkeiän nousua ja julkisen talouden kestävyysvajeen supistumista. Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan vuonna 2017.

Työmarkkinajärjestöjen ja pääministeri Kataisen hallituksen asettaman tavoitteen mukaisesti keskimääräistä eläkeikää mittaavan 25-vuotiaan henkilön eläkeiän odotteen tulisi vuoteen 2025 mennessä nousta 62,4 ikävuoteen. Eläkeiän odotteen kehitys on toistaiseksi ollut suotuisaa ja jopa odotettua nopeampaa. Vuonna 2014 tämä odoteluku nousi 61,2 ikävuoteen. Nopean kasvun ei kuitenkaan uskota jatkuvan tulevina vuosina, minkä vuoksi vuodelle 2025 asetetun eläkeikätaavoitteen saavuttaminen vaikuttaa epätodennäköiseltä ilman vanhuuseläkkeen alaikärajan nostoa. Eläketurvakeskus on arvioinut, että työmarkkinajärjestöjen neuvottelutulos luo edellytykset tavoitteen saavuttamiselle.

Eläkeiän odotteen kehitys

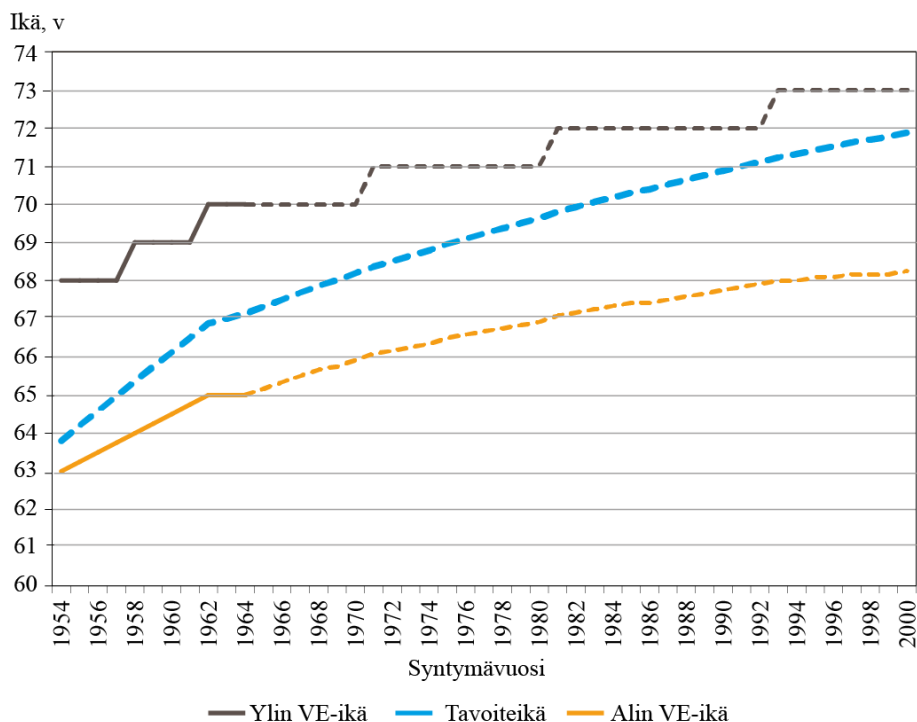

Eläkeuudistus

Työmarkkinajärjestöjen sopimus eläkeuudistuksesta tähtää vanhuuseläkkeen ikärajojen asteittaiseen nostamiseen. Ikärajat lähtevät nousemaan vuonna 2018 nousten kolmella kuukaudella ikäluokkaa kohti vuoteen 2027 asti siten, että vuonna 1955 syntyneiden vanhuuseläkkeen alaikärajaksi tulee 63 vuotta ja 3 kuukautta ja vuonna 1962 syntyneille 65 vuotta. Tämän jälkeen nousu pysähtyy kolmen vuoden ajaksi. Eläkesopimuksessa sovittiin kuitenkin myös eläkejärjestelmän ikärajojen kehityksestä vuoden 2030 jälkeen. Tavoitteena on asettaa ikärajat niin, että elinajan odotteen ja työuran pituuden odotteen suhde pysyy tulevaisuudessa vakiona. Eläketurvakeskuksen arvion mukaan tämä johtaa siihen, että ikärajat kääntyvät uudelleen nousuun vuoden 2030 jälkeen. Alarajan ennakoidaan nousevan noin 68 ikävuoteen vuosisadan puoliväliin mennessä.

Vanhuuseläkkeen yläikäraja seuraa sopimuksen mukaan alarajan kehitystä siten, että se on jatkossakin noin 5 vuotta alarajaa korkeampi - yläikärajaa korotetaan kuitenkin harvemmin, vuosi kerrallaan. Lisäksi kullekin ikäluokalle lasketaan elinaikakertoimen avulla tavoite-eläkeikä. Tavoite-eläkeikä saadaan laskemalla ikä, johon asti työskentelemällä lykkäyskorotus riittää kompensoimaan elinaikakertoimen eläkettä pienentävän vaikutuksen. Tavoiteikä asettuu ala- ja yläikärajojen väliin. Elinaikakerroin säilyy siten osana järjestelmää, vaikka sen painoarvoa eläkkeen määräytymisessä kevennetäänkin.

Vuoden 2017 eläkeuudistusta koskevan neuvotteluratkaisun
mukainen eläkeikärajojen arvioitu kehitys

Sopimukseen sisältyy kaksi uutta eläkelajia: työuraeläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke. Työuraeläke tarjoaa mahdollisuuden jäädä eläkkeelle edelleen 63 vuoden iässä, jos eläkkeen hakijalla on vähintään 38 vuoden mittainen työura ja jos hän on lisäksi tehnyt joko fyysisesti tai henkisesti raskasta työtä ja jos hänen työkykynsä voidaan katsoa heikentyneen. Työuraeläkkeen kriteerit tarkentuvat lainvalmistelun yhteydessä.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke korvaa nykyisen osa-aikaeläkkeen. Tämä tarjoaa mahdollisuuden nostaa aikaisintaan 61-vuotiaana eläkettä, joka on joko 25 tai 50 prosenttia vanhuuseläkkeestä. Vuonna 2025 ikäraja nousee 62 vuoteen.

Työuraeläkkeen ja osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alaikärajat seuraavat vanhuuseläkkeen alaikärajan nousua vuodesta 2030 lähtien.

Eläkeuudistus muuttaa myös eläkkeen karttumista. Vuodesta 2017 lähtien eläkkeen laskennan perustana olevasta eläkepalkasta ei enää vähennetä palkansaajan työeläkevakuutusmaksua. Muutos nostaa tulevia eläkekattumia noin 5 prosentilla nykyiseen verrattuna. Toisaalta vuoden 2005 eläkeuudistukseen sisältyneistä 53 ja 63 vuotta täyttäneiden korotetuista kattumista luovutaan. Vuosien 2017–2025 siirtymäkauden aikana 53–62-vuotiaat ovat oikeutettuja 1,7 prosentin vuotuisen kattumaan. Tämän jälkeen kaiken ikäisenä tehdystä työstä eläkettä karttuu 1,5 prosenttia vuodessa.

Nykyisen 63 vuotta täyttäneiden 4,5 prosentin karttuman tarkoituksena on kannustaa lykkäämään eläkkeelle jääntiä myöhemmäksi. Vuodesta 2017 lähtien kannustinkarttuma korvataan lykkäyskorotuksella, joka ei perustu palkkaan vaan ansaittuun eläkekarttumaan. Lykkäyskorotus kasvattaa eläkekarttumaa 0,4 prosenttia kuukaudessa vanhuuseläkkeen alaikärajan saavuttamisen jälkeen.

Eläkesopimukseen sisältyvien etuusmuutosten arvioidaan alentavan tulevia eläkemenoja niin paljon, että keskimääräistä työeläkemaksua ei Eläketurvakeskuksen arvion mukaan tarvitse nostaa vuodelle 2017 sovittua 24,4 prosentin tasoa korkeammaksi. Eläkemaksujen korotuspaineen purkamisen ja keskimääräinen eläkeiän nousu alentavat valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisen talouden kestävyysvajetta määrällä, joka on 1 prosentti bruttokansantuotteen arvosta.

Työmarkkinajärjestöjen sopimukseen perustuva lainvalmistelu on käynnistynyt sosiaali- ja terveysministeriössä. Tavoitteena on, että eläkeuudistusta koskevat lakiehdotukset esiteltäisiin eduskunnalle syksyllä 2015.

Vakavaraisuusuudistus ja muu työeläkealan säätely

Osana työmarkkinajärjestöjen eläkesopimusta sovittiin myös työeläkeyhtiöiden osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun painoarvon korottamisesta nykyisestä 10 prosentista 20 prosenttiin. Muutos merkitsee sitä, että nykyistä suurempi osa osaketuottojen vaihtelusta siirtyy eläkejärjestelmän kannettavaksi. Uudistus ei vähennä eläkejärjestelmän riskitasoa, mutta se parantaa yksittäisten eläkelaitosten riskinkantokykyä. Uudistuksella tavoitellaan osakesijoitusten osuuden kasvua ja parempia sijoitustuottoja. Muutoksen on tarkoitus astua voimaan vuonna 2017.

Lakiesitys uudeksi eläkelaitosten vakavaraisuuslainsäädännöksi annettiin marraskuussa 2014 eduskunnalle. Ehdotuksen mukaisessa vakavaraisuuslaskennassa otettaisiin nykyistä tarkemmin ja kattavammin huomioon kaikki eläkelaitosten toiminnan kannalta olennaiset sijoitusriskit sekä vakuutusriskit. Vakavaraisuusraja kuvaisi kuten nykyisinkin sitä vakavaraisuuspääoman määrää, joka eläkelaitoksella tulee olla vakuutus- ja sijoitusriskejä varten. Vakavaraisuusraja olisi sitä suurempi, mitä riskillisempiä sijoituksia eläkelaitoksella on. Vakavaraisuusrajan laskenta tehtäisiin nykyisestä poiketen koko sijoitusomaisuuden perusteella, kun nykyisin vakavaraisuusraja määritellään vastuuvelkaa vastaavalle määrälle. Vastuuvelan kattamista koskevista säännöksistä luovuttaisiin tarpeettomina. Lakiin jätettäisiin sijoitusten hajauttamista koskevia säännöksiä. Lakiehdotukseen sisältyvien lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on ollut jo pitkään valmisteilla lainsäädäntöhankkeita, joilla pyritään työeläkealan kilpailun lisäämiseen. Uudistuksen tavoitteena on edistää työeläkealan kilpailua vapauttamalla vakuutusmaksun määräytymissääntöjä siten, että kukin työeläkeyhtiö voisi itse laatia vakuutusmaksun hoitokustannusosan ja asiakashyvitysten laskuperusteet. Tarkoituksena on myös säädellä nykyistä tarkemmin työeläkeyhtiöiden asiakkailleen tarjoamia työhyvinvointipalveluja. Uudistushankkeet eivät kuitenkaan edenneet vuoden 2014 aikana.

Työeläkelaitosten hallintosäädösten uudistamista koskeva lakimuutos tuli voimaan 1.1.2015. Uudistuksen tavoitteena on mm. lisätä työeläkeyhtiöiden hallinnon avoimuutta. Lainmuutosta kuvataan tarkemmin kohdassa 13.

Suomen työeläkejärjestelmä kansainvälisessä vertailussa

Suomen työeläkejärjestelmä on ollut ensimmäistä kertaa mukana kansainvälisessä 25 maan eläkejärjestelmien vertailussa. Kyseessä on Australiassa vuosittain laadittava Melbourne Mercer Global Pension Index -tutkimus. Eri maiden eläkejärjestelmiä arvioidaan siinä kolmen eri kriteerijoukon perusteella. Suomi sijoittui vertailussa neljänneksi Tanskan, Australian ja Hollannin jälkeen. Eläkejärjestelmien integriteettiä mittaavassa vertailussa Suomi oli paras. Arvioitu kriteeri kertoo siitä, kuinka avointa ja läpinäkyvää eläkkeiden määräytyminen ja eläkejärjestelmän toiminta on.

3. ILMARISEN TULOS JA VAKAVARAISUUS

Vuosi 2014 oli reaalityöeläkejärjestelmän heikosta kehityksestä huolimatta Ilmariselle suhteellisen hyvä sijoitusvuosi. Pörssikurssit nousivat vuoden aikana voimakkaasti kaikkialla. Vahvan pörssivuoden ansiosta Ilmarisen sijoitusten vuosituotto nousi 6,8 prosenttiin, minkä seurauksena yhtiön vakavaraisuus vahvistui selvästi. Sijoitusten reaalityöeläkejärjestelmän tuotto oli 6,3 prosenttia eli 2,2 prosenttiyksikön verran pitkän ajan keskiarvoa parempi.

Ilmarinen menestyi hyvin kilpailussa työeläkeasiakkaista. Yritys- ja yrittäjäasiakkaiden lukumäärän kasvu toimintavuoden aikana kertoi yhtiötä kohtaan tunnetusta luottamuksesta. Ilmarisen oman toiminnan tehokkuus pysyi edellisvuoden hyvällä tasolla. Tehokkuudesta kertova hoitokustannustulos supistui hieman edellisvuodesta ja hoitokulusuhde oli 76 (75) prosenttia.

Ilmarisen sijoitusten käyvin arvoin laskettu nettotuotto vuodelta 2014 oli 6,8 prosenttia (9,8 prosenttia vuonna 2013). Vakavaraisuuspääoma eli yhtiön käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotus nousi 7 904,5 miljoonaan euroon. Vakavaraisuuspääoma oli vuoden 2014 päättyessä 29,8 (28,0) prosenttia vakavaraisuuslaskennassa käytettävästä vastuuvälästä. Edellisenä vuonna vakavaraisuuspääoma oli 7 122,6 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuuspääoma on tarkoitettu vakuutus- ja sijoitustoiminnan riskien kantamiseen. Työeläkeyhtiöiden vakavaraisuuspääoman valvontarajat määräytyvät yhtiön sijoituskannan riskipitoisuudesta, jota arvioidaan jakamalla sijoitukset riskin mukaisiin luokkiin ja laskemalla luokituksen perusteella niin sanottu vakavaraisuusraja. Luokittelu tehdään sijoituksen tosiasiallisen riskin perusteella. Vakavaraisuusraja huomioidaan lisäksi vakuutusriski. Ilmarisen vakavaraisuuspääoma oli tilikauden päättyessä 2,0-kertainen (1,9) verrattuna vakavaraisuusrajaan.

Käyvin arvoin laskettu sijoitustoiminnan tulos oli 804,8 (1 468,6) miljoonaa euroa, kun huomioidaan vastuuvälälle hyvittävä korko 1 128,9 (979,9) miljoonaa euroa ja osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun kasvu 254,7 miljoonalla eurolla (466,7). Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu sitoo vastuuvälän kymmenen prosentin osuudelta työeläkesijoittajien noteerattujen osakesijoitusten keskimääräiseen tuottoon ja siirtää siten osakeriskin tältä osin koko työeläkejärjestelmän kannettavaksi.

Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli 45,7 (-14,8) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 34,0 (35,1) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos on vakuutusmaksussa perittyjen, vakuutusriskin kattamiseen tarkoitettujen maksujen ja korvausten erotus. Vakuutusliikkeen tulos

siirretään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vakavaraisuuspäätöksen sisältyvään tasoitusmäärään. Hoitokustannustulos on määrä, jolla vakuutusmaksun hoitokustannusosat ja muut vastaavat tuotot ylittävät niillä katettavat liikekulut. Hoitokustannustulos siirretään vakavaraisuuspäätöksen siltä osin, kuin sitä ei käytetä asiakashyvityksiin.

Ilmarisen kokonaistulos käyvin arvoin vuodelta 2014 oli siten 884,5 (1 489,0) miljoonaa euroa.

TyEL-vakuutusmaksujen alennuksiin eli asiakashyvityksiin käytettävissä oleva rahamäärä määräytyy yhtiön vakavaraisuuspäätöksen ja hoitokustannustuloksen perusteella. Vakavaraisuuspäätöksessä ei tällöin huomioida vakuutusriskejä varten varattua osaa. Asiakashyvityksiin käytettäväksi siirretään 93,0 (86,0) miljoonaa euroa vuoden 2014 tuloksesta. Siirto on 0,56 (0,51) prosenttia vakuutuksesta palkkasummasta ja 182 (163) euroa Ilmarisessa vakuutettua työntekijää kohti.

Edellä esitetyt tulosta ja vakavaraisuutta koskevat tiedot perustuvat tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettyihin, käyvin arvoin laskettuihin tunnuslukuihin. Ne kertovat yhtiön taloudellisen tuloksen ja tilan tuloslaskelmaa ja tasetta paremmin. Sijoitusten arvostus virallisessa kirjanpidossa perustuu hankintamenuun, ja tuloslaskelmassa näytettävän voiton määrää sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistama laskuperuste. Kirjanpidollisen kokonaistuloksen ja tuloslaskelman voiton erotus kirjataan poistoeron muutosta lukuun ottamatta vastuuelkaan. Vuonna 2014 tuloslaskelman mukainen voitto oli 4,3 (3,8) miljoonaa euroa.

Seuraava laskelma kuvaa tuloslaskelman tuloksen yhteyttä käyvien arvojen mukaiseen kokonaistulokseen:

Milj. e	2014	2013
Tilikauden voitto tuloslaskelmalla	4,3	3,8
Vastuuelan muutos		
Tasoitusmäärän muutos	45,3	-14,8
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutos	80,0	285,3
Siirto asiakashyvityksiin	93,0	86,0
Poistoeron muutos	0,2	0,3
Käyvien arvojen ja tasearvojen eron eli arvostuseron muutos	661,8	1 128,4
Tulos käyvin arvoin	884,5	1 489,0

4. VAKUUTUSKANTA JA VAKUUTUSMAKSUTULO

Ilmarisen vakuutusasiakkaiden määrä jatkoi kasvuaan. Vuoden 2014 lopussa Ilmarisessa oli 38 487 TyEL-vakuutusta ja 61 941 YEL-vakuutusta. Ilmarinen menestyi yhdessä yhteistyökumppaninsa OP Ryhmän kanssa asiakashankinnassa. Vakuutusten siirtoliike Ilmarisen ja muiden työeläkeyhtiöiden välillä oli YEL-vakuutuksissa nettomääräisesti edellisvuosien tapaan Ilmarisen kannalta positiivinen, sen sijaan TyEL-vakuutusten osalta siirtoliike muuttui palkkasummalla mitattuna negatiiviseksi.

Valtaosa Ilmarisessa työntekijänsä vakuuttaneista työnantajista tekee yhtiön kanssa vakuutus sopimuksen. Tilapäisesti työtä teettävät voivat kuitenkin tilittää työeläkemaksunsa työeläkevakuutusyhtiöön varsinaista vakuutus sopimusta tekemättä.

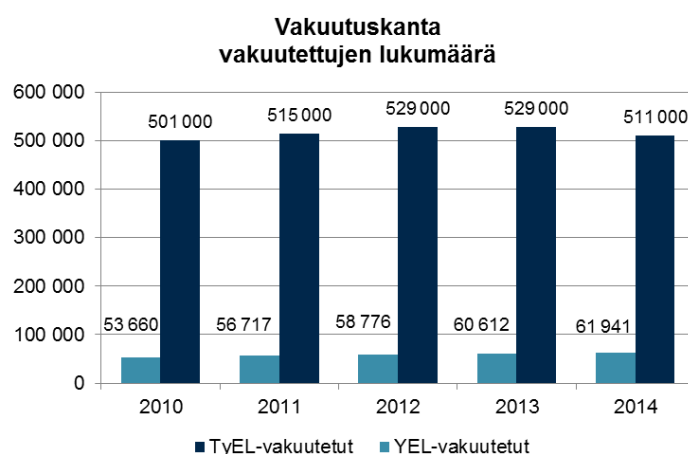
Ilmarinen uudisti laskutus palveluaan vuoden 2014 aikana aloittamalla yhteistyön Lindorff Oy:n kanssa TyEL:n laskutuksessa, saatavien hallinnassa ja perinnässä. YEL:n perintä on ollut Lindorffilla hoidossa jo aiemminkin. Uudistuksella tavoitellaan mm. parempaa asiakas palvelua pidempine palveluaikoinen ja kustannustehokkuutta. Myöskään korvaus investointia uuteen laskutus järjestelmään ei näin ollen tehty.

Ilmarisen vakuutuskanta kasvoi toimintavuonna. TyEL-vakuutuksia oli vuoden 2014 lopussa 38 487 kappaletta, mikä on 250 kappaletta enemmän kuin edellisenä vuonna. Vakuutus sopimuksen tehneiden työnantajien lisäksi 5 893 (3 999) tilapäistä työnantajaa tilitti Ilmariseen TyEL-vakuutus maksuja.

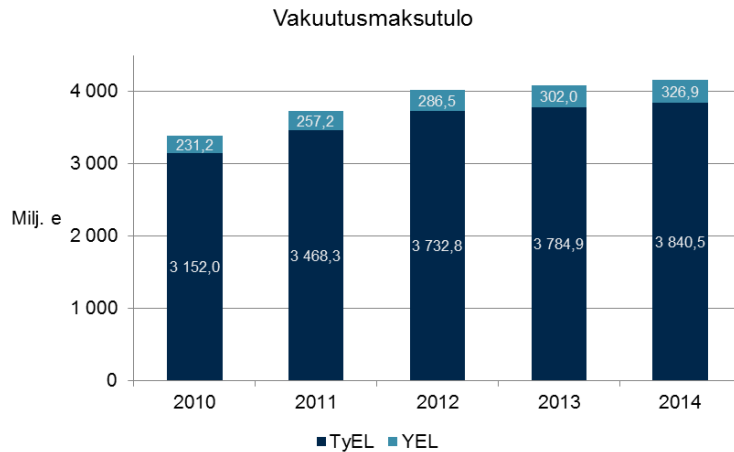
Ilmarisen TyEL-vakuutusten piirissä oli vuoden päättyessä 511 000 (529 000) vakuutettua. Vakuutettujen lukumäärä supistui runsaat 3 prosenttia, mikä oli seurausta palkansaajien määrän supistumisesta koko taloudessa. TyEL-vakuutusten keskikoko vuonna 2014 oli 13 (14).

Ilmarisessa vakuutettu TyEL-palkkasumma oli 16 713 (16 843,0) miljoonaa euroa. Tämä oli 0,8 prosenttia pienempi kuin edellisen vuoden vakuutettu palkkasumma. Vakuutetusta TyEL-palkkasummasta lasketun markkinaosuuden arvioidaan vuonna 2014 hieman supistuneen edellisvuoteen verrattuna.

Ilmarisessa vakuutettujen yrittäjien määrä on kasvanut jo usean vuoden ajan. YEL-vakuutuksia oli vuoden lopussa 61 941, mikä on 1 329 vakuutusta enemmän kuin vuotta aiemmin. YEL-vakuutusten keskimääräinen työtulo oli 24 017 (23 722) euroa vuodessa. Se kasvoi edellisestä vuodesta 1,2 prosenttia.

Ilmarisen vakuutus maksutulo vuonna 2014 oli 4 167,4 (4 086,9) miljoonaa euroa. Maksutulo kasvoi 2,0 prosenttia edellisvuodesta. Maksutulon nousu johtui työeläkemaksujen korotuksesta.

TyEL-vakuutusten vakuutusmaksuja kertyi 3 840,5 (3 784,9) miljoonaa euroa, eli TyEL-maksutulo kasvoi 1,5 prosenttia edelliseen vuoteen nähden. Vuonna 2014 TyEL-maksuun annetut alennukset eli asiakashyvitykset olivat yhteensä 84,2 miljoonaa euroa oltuaan edellisenä vuonna 62,4 miljoonaa euroa.

YEL-vakuutusten maksutulo oli 326,8 (302,0) miljoonaa euroa, missä oli kasvua 8,2 prosenttia.

Luottotappiot saamatta jääneistä TyEL-vakuutusmaksuista olivat 14,5 (16,1) miljoonaa euroa. Luottotappiot laskivat heikosta taloustilanteesta huolimatta. Niiden osuus maksutulosta oli 0,38 prosenttia, mitä on pidettävä edelleen alhaisena. TyEL-vakuutusmaksujen maksamisen oikea-aikaisuuden varmistamiseksi Ilmarisessa on kehitetty maksutapoja ja vakuutusmaksun valvontaa. Näillä vähennetään piilevän vakuutusmaksuvelan määrää, mikä helpottaa työantajan mahdollisuuksia selviytyä maksuvaikeuksista ja pienentää Ilmarisen luottotappioriskiä.

Luottotappiot saamatta jääneistä YEL-vakuutusmaksuista olivat 2,3 (2,6) miljoonaa euroa. YEL:n luottotappioista ei Ilmariselle kuitenkaan jää tappioita, koska YEL-eläkkeiden rahoitusjärjestelmässä valtion osuus korvaa vakuutusmaksunottajilta saamatta jäävän vakuutusmaksun.

Uusia TyEL-vakuutuksia myytiin 3 816 kappaletta. Tämä lisää vuotuista TyEL-maksutuloa 94,8 miljoonalla eurolla vuoden 2015 aikana. Siirtoliikkeessä Ilmarisen TyEL-vakuutuskanta kasvoi 403 vakuutuksella, mutta maksutulo pieneni 29,0 miljoonalla eurolla.

Uusia YEL-vakuutuksia myytiin 6 492 kappaletta. Tämä lisää YEL-maksutuloa 26,9 miljoonalla eurolla. Myös YEL-vakuutusten siirroissa Ilmarinen menestyi erinomaisesti; Ilmarisen siirtovoitto oli 775 vakuutusta ja siirtoliike oli 5,0 miljoonaa euroa voitollinen.

Ilmarinen päätti yhteistyönsä Pohjantähti Keskinäisen Vakuutusyhtiön kanssa tammikuussa 2014. Työeläkevakuutusten myynti päätettiin keskittää kokonaisuudessaan yhteen myyntikanavaan eli OP Ryhmään.

5. VAKUUTUSMAKSUTASO

Vuonna 2014 keskimääräinen TyEL-maksu oli 23,6 prosenttia palkasta eli 0,8 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisenä vuonna. Normaalista suurempi nousu johtui vuodelle 2013 annetun 0,4 prosenttiyksikön suuruisen väliaikaisen maksun alennuksen päättymisestä. Alle 53-vuotiaiden työntekijöiden maksuosuus oli 5,55 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneiden 7,05 prosenttia. Työnantajan maksu oli keskimäärin 17,75 prosenttia palkoista. Työnantajan maksutaso vaihtelee vakuutuskohtaisesti ja riippuu myös työeläkeyhtiön asiakashyvityksistä. Ilmarisen asiakashyvitykset olivat keskimäärin 2,8 (2,1) prosenttia työnantajan maksusta.

Vuodelle 2015 vahvistettu TyEL-maksu on työllisyys- ja kasvusopimuksen mukaisesti 0,4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2014 eli 24,0 prosenttia palkasta. Työnantajan keskimääräinen maksu on 18,0 prosenttia palkoista. Alle 53-vuotiaiden työntekijöiden maksu vuonna 2015 on 5,70 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneiden maksu 7,20 prosenttia.

Vuoden 2014 YEL-maksu oli 23,3 prosenttia vahvistetusta työtulosta. Niillä yrittäjillä, jotka olivat ennen tilivuoden alkua täyttäneet 53 vuotta, YEL-maksu oli kuitenkin 24,8 prosenttia. Vuonna 2015 on 53 vuotta nuorempien maksu 23,7 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneiden maksu 25,2 prosenttia.

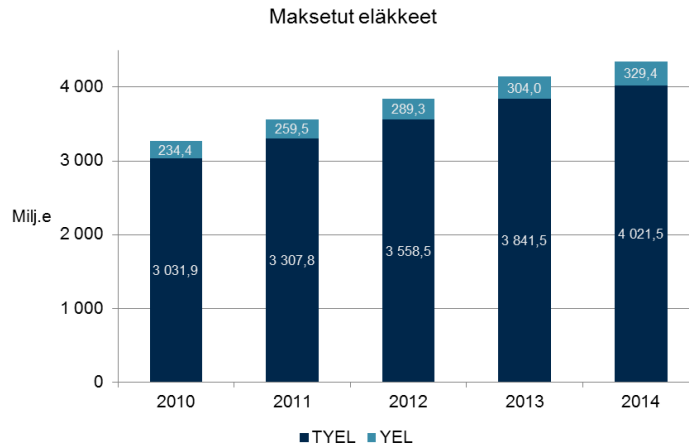
6. ELÄKKEET JA TYÖKYKYÄ EDISTÄVÄ TOIMINTA

Uusia eläkepäätöksiä Ilmarisessa tehtiin 22 426 vuonna 2014, mikä oli 4,0 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2014 Ilmarinen maksoi eläkkeitä yhteensä 4 350,9 (4 145,1) miljoonaa euroa. Eläkemeno kasvoi edellisvuodesta 5,0 prosenttia. Eläkemenon kasvu jatkui siten edellisvuosien tapaan nopeana.

Eläkemeno eläkelajeittain 2014

Milj.e	TyEL	YEL	Yhteensä	%
Vanhuuseläkkeet	3 036,6	242,5	3 279,1	75,4
Varhennetut vanhuuseläkkeet	259,2	23,7	282,9	6,5
Osa-aikaeläkkeet	20,9	5,2	26,1	0,6
Työkyvyttömyyseläkkeet	416,5	28,1	444,6	10,2
Työttömyyseläkkeet	0,5	0,0	0,5	0,0
Perhe-eläkkeet	287,8	29,9	317,7	7,3
Yhteensä	4 021,5	329,4	4 350,9	100,0

Suurin osa eli noin 80 prosenttia noin 4,3 miljardin euron eläkemenosta muodostui vanhuuseläkkeistä. Työkyvyttömyyseläkkeiden osuus eläkemenosta oli noin 10,2 prosenttia ja perhe-eläkkeiden runsaat 7 prosenttia.

Ilmarisen saama eläkevakuutusmaksutulo oli runsaat 4,17 miljardia euroa. Eläkemeno ilman eläkkeiden hoitokuluja oli noin 4,35 miljardia euroa ja siten noin 184 miljoonaa euroa maksutuloa suurempi.

Eläkkeensaajien lukumäärä 31.12.2014 Perusturvan mukaiset eläkkeet

Eläkelaji	TyEL	YEL	Yhteensä	%
Vanhuuseläkkeet	196 597	26 299	222 896	69,9 %
Varhennetut vanhuuseläkkeet	15 402	3 356	18 758	5,9 %
Osa-aikaeläkkeet	1 854	475	2 329	0,7 %
Työkyvyttömyyseläkkeet	28 640	2 995	31 635	9,9 %
Perhe-eläkkeet	36 267	6 982	43 249	13,6 %
Yhteensä	278 760	40 107	318 867	100,0 %

Vuoden päättyessä eläkkeensaajia oli 318 867 eli 1,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin, jolloin heitä oli 313 962. TyEL-eläkettä sai vuoden päättyessä 278 760 (274 602) eläkkeensaajaa ja YEL-eläkettä 40 107 (39 360) eläkkeensaajaa.

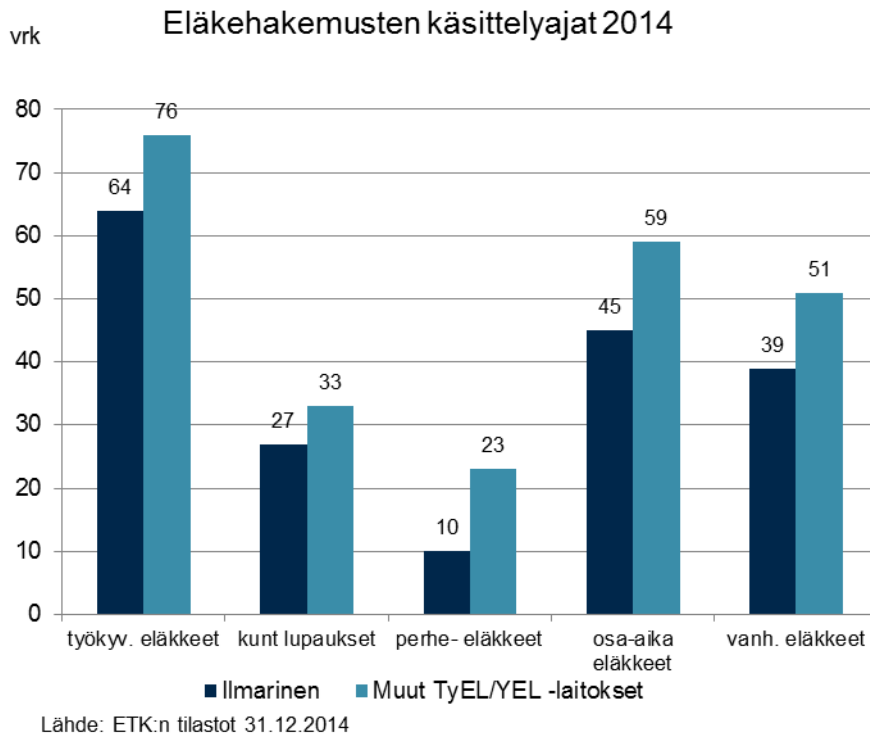
Eläkepäättökset vuonna 2014

	2014	2013	Muutos-%
Uudet eläkepäättökset			
Vanhuuseläkkeet	10 195	10 097	1,0
Varhennetut vanhuuseläkkeet	170	626	-72,8
Osa-aikaeläkkeet	512	880	-41,8
Työkyvyttömyyseläkkeet	5 911	6 333	-6,7
Perhe-eläkkeet	3 158	3 054	3,4
Kuntoutusoikeuspäättökset	2 480	2 375	4,4
Uudet eläkepäättökset yhteensä	22 426	23 365	-4,0
Kaikki eläkepäättökset yhteensä	41 335	42 733	-3,3

Ilmarinen antoi vuoden 2014 aikana yhteensä 41 335 eläkepäättöä eli 3,3 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Uusien eläkepäättösten lukumäärä pieneni 4,0 prosenttia vuonna 2014, ja niitä annettiin kuntoutusoikeuspäättökset mukaan lukien 22 426. Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä aleni selvästi edellisestä vuodesta, samalla kun ammatillisen kuntoutuksen hyödyntäminen kasvoi. Vanhuuseläkkeiden määrä pysyi edellisvuotisella tasolla.

Ilmarinen mittaa eläkehakemusten käsittelyn laatua toisaalta sillä, että hakijalle ei synny toimeentulokatkoa, ja toisaalta ratkaisujen pysyvyydellä muutoksenhakuasteissa. Kaikista uusista eläkepäättöistä 94,1 prosenttia annettiin eläkkeen alkamiskuukauden aikana. Niistä Ilmarisen hylkäävistä päätöksistä, joista valitettiin Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan, muuttui 14,2 prosenttia. Muuttuneiden päätösten osuus oli hieman korkeampi kuin muutoksenhakulautakunnan keskimääräinen muutospäätösten osuus. Vakuutusosoikeudessa Ilmarisen päätöksiä muutettiin 16,4 prosenttia.

Eläkehakemusten käsittelyssä yhtiö oli vuonna 2014 nopeampi kuin vertailuryhmä kaikissa eläkelajeissa.

Ilmarinen tarjoaa hylkäävän työkyvyttömyyseläkepäätöksen saaneille asiakkailleen ohjaavaa palvelua muun muassa toimeentulon järjestämiseksi ja työelämässä jatkamiseksi. Palvelun tuottavat yhteistyösopimuksen tehneet kuntoutustutkimuslaitokset ja työklinikat eri puolilla Suomea. Asiakkailta, työnantajilta ja palveluntuottajilta saatu palaute palvelusta on ollut myönteistä.

Vuonna 2013 työeläkeotteiden lähettämistä uusittiin siten, että ote lähetetään kaikille alle 60-vuotiaille joka kolmas vuosi. Vuonna 2014 työeläkeote lähetettiin touko-elokuussa syntyneille henkilöille sekä kaikille yli 60-vuotiaille. Eläkeotteita postitettiin heinä–marraskuun aikana 228 298 henkilölle ja verkkopalvelusta otteen haki 48 564 henkilöä.

Ilmarisen työhyvinvointipalveluissa vuosi 2014 oli asiakasyhteistyön määrän näkökulmasta ennätysellinen. Asiakasyhteistyöä järjestettiin eri puolilla Suomea 38 työhyvinvointiseminaaria, joissa kävi noin 2 200 henkilöä. Lisäksi vuoden aikana oli käynnissä runsas 1 800 erillistä valmennusta tai muuta työhyvinvointihanketta yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Yhteistyö asiakkaiden kanssa on suunnitelmallista ja tavoitteellista, ja hankkeet kohdistetaan aina yhdessä tunnistettuihin työhyvinvoinnin haasteisiin. Yhteistyöstä tehdään sopimukset kirjallisesti, ja palveluiden tuloksellisuutta seurataan muun muassa asiakkaiden kanssa yhteisesti sovitulla mittareilla sekä asiakaskyselyillä.

Tulosten seuranta osoittaa, että palvelujen avulla on onnistuttu parantamaan työhyvinvointia ja pienentämään työkyvyttömyysriskiä asiakasyhteistyössä.

Ilmarinen tukee asiakasyhteistyön työkyvyttömyysriskin hallintaa myös ammatillisen kuntoutuksen keinoin. Palvelu sisältää asiakasyhteistyön esimieskunnan koulutusta ja kuntoutuksen suunnittelu- vaiheessa neuvontaa ja asiantuntijatukea sekä esimiehille että henkilöstölle. Vahvistuksen ammatin- vaihtoon tai työhön paluun tukemiseen sai Ilmarisesta 2 500 työeläkekuntoutuksen hakijaa. Kas-

vua edellisestä vuodesta on yli 4 prosenttia. Varsinaisen kuntoutusjakson aikana yhtiö maksaa työeläkelainsäädännön mukaisia etuuksia, joilla tuetaan kuntoutuksen aikaista toimeentuloa ja korvataan koulutuksesta aiheutuvia kuluja. Erilaisia kuntoutuksen etuspäätöksiä annettiin vuonna 2014 yhteensä yli 5 000, missä oli kasvua edellisvuoteen yli 4 prosenttia.

7. VAKUUTUSLIIKE JA VASTUUVELKA

Ilmarisen vastuuelka oli vuoden 2014 päättyessä yhteensä 28 402,3 (27 188,9) miljoonaa euroa. Sijoitustappioita puskuroiva osittamaton lisävakuutusvastuu kasvoi nettomääräisesti 80,0 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa 842,9 (762,9) miljoonaa euroa. Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu kasvoi osakekurssien nousun vuoksi 255,4 miljoonaa euroa ja oli vuoden päättyessä 889,4 (634,0) miljoonaa euroa. Muilta osin vastuuelan kasvu oli 3,4 prosenttia.

Yhtiön omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen tulos oli 45,7 (-14,8) miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä kasvoi 45,3 miljoonalla eurolla 1016,5 miljoonaan euroon.

Sijoitusten tuotosta hyvitetään vastuuelalle korkoa laskuperusteiden mukaisesti. Pääosa työeläkeyhtiöiden vastuuelan tuottovaatimuksesta määräytyy eläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella ja loppuosa, joka lasketaan 10 prosentin osuudelle vastuuelasta, on sidottu eläkelaitosten keskimääräiseen noteerattujen osakkeiden tuottoon. Eläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella määräytyvä osuus tuottovaatimuksesta lasketaan lisäämällä 3 prosentin rahastokorkoon laskuperusteissa annettu eläkevastuun täydennyskerroin. Kaikkiaan vastuuelalle vuonna 2014 hyvitetäväksi tuotoksi muodostui 5,0 prosenttia, josta osaketuottosidonnaiseen lisävakuutusvastuuseen sitoutunut tuotto oli 0,9 prosenttia. Muulle vastuuelalle hyvitetiin 4,1 prosentin mukainen tuotto.

Vakuutusmaksujen laskennassa käytettävä perustekorko oli alkuvuonna 4,50 prosenttia ja loppuvuonna 5,00 prosenttia.

Vastuuelan katteena oleva omaisuus oli kertomusvuoden päättyessä 32 725,0 (32 643,3) miljoonaa euroa.

Taulukko: Vakuutusteknisen vastuuvelan erittely

Milj. e	2014	2013
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaiset eläkkeet	13 359,1	13 136,8
Osittamaton lisävakuutusvastuu	842,9	762,9
Ositettu lisävakuutusvastuu	94,8	86,0
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	889,4	634,0
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	15 186,2	14 619,7
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	12 199,6	11 598,0
Tasoisuusmäärä	1 016,5	971,2
Korvausvastuu yhteensä	13 216,0	12 569,2
Vakuutustekninen vastuuvetka yhteensä	28 402,3	27 188,9

8. SIOJITUSTOIMINTA

Eläkevarojen sijoittamisessa korostuu toiminnan pitkäjänteisyys. Ilmarisen sijoitustoiminnan tavoitteena on sijoitusten mahdollisimman korkea tuotto pitkällä aikavälillä. Sijoitusten keskimääräinen riski ei kuitenkaan saa olla liian suuri suhteessa yhtiön riskinkantokykyyn. Ilmarisen sijoitusvarallisuuden keskimääräinen tuotto-odotus on pitkällä aikavälillä kuusi prosenttia ja tuoton odotettu keskihajonta kahdeksan prosenttia.

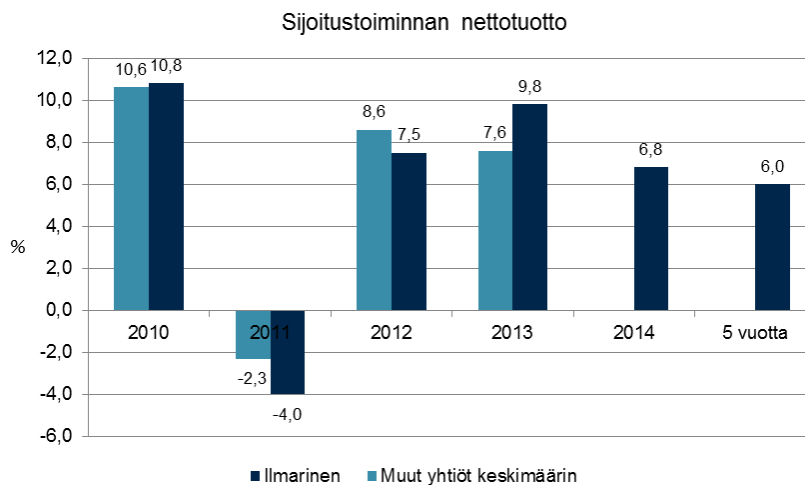
Vuonna 2014 Ilmarisessa jalkautettiin sijoittamisen keskeisiä teesejä, joiden avulla vahvistettiin entisestään koko organisaation yhteistä sijoitustoiminnan arvopohjaa. Vuoden aikana tarkastettiin vuoteen 2020 ulottuva sijoitusstrategia, joka pitkällä tähtäimellä ohjaa sijoitustoimintaa. Keskeisiin strategian tuomiin muutoksiin kuuluvat pienenevä korkosijoitusten osuus sekä kasvava kiinteistö- ja infrastruktuurisijoitusten allokaatio-osuus.

Taloukasvu ja inflaatio olivat kertomusvuonna odotettua alhaisempia. Rahapolitiikka jatkui erittäin elvyttävänä, mikä tuki sijoitusmarkkinakehitystä laskien korkotasoa ja nostaen osakearvostuksia. Geopoliittiset riskit, tärkeimpänä Ukrainan kriisi, sekä öljyn hinnan voimakas lasku vuoden jälkimmäisellä puoliskolla lisäsivät markkinavaihteluja.

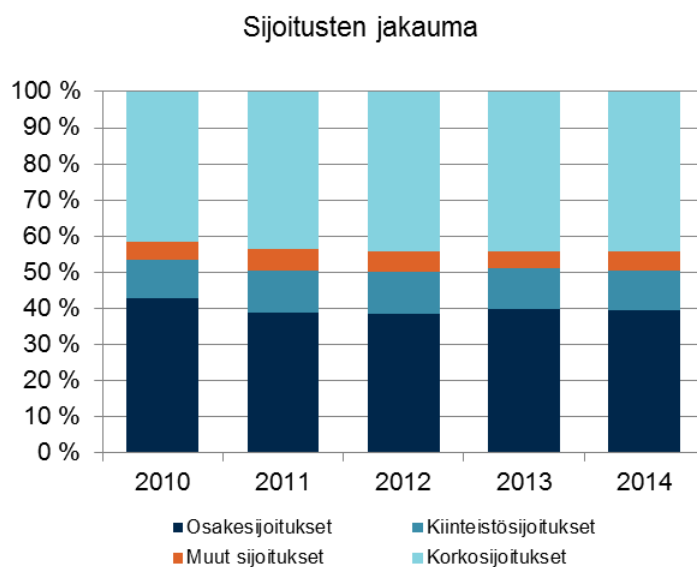
Ilmarisen sijoituksissa painotettiin vuoden aikana onnistuneesti hyvin tuottaneita osakemarkkinoita, samalla kun altistumaa nouseville koroille pidettiin pienenä. Myös valuuttanäkemyksellä oli positiivinen vaikutus sijoitustulokseen. Kokonaisuudessaan vuodesta 2014 muodostui sijoittajan kannalta hyvä.

Ilmarisen sijoitukset olivat vuoden 2014 päättyessä käyvin arvoin yhteensä 34 195,5 (32 270,2) miljoonaa euroa. Sijoitusten tuotto käyville arvoille laskettuna oli 6,8 prosenttia. Inflaatio vuoden lopulla oli 0,5 prosenttia ja Ilmarisen sijoitusten arvon reaalisesti tuotoksi muodostui 6,3 prosenttia vuonna 2014. Edellisenä vuonna sijoitussalkun tuotto oli 9,8 prosenttia eli reaalisesti 8,1 pro-

senttia. Viiden viimeisimmän vuoden vuotuinen keskituotto käyville arvoille on ollut 6,0 prosenttia, mikä vastaa keskimäärin 3,9 prosentin vuotuista reaalityttöä. Laskettuna vuodesta 1997 Ilmarisen sijoitusten kokonaistuotto käyville arvoille on ollut keskimäärin 5,9 prosenttia vuotta kohden. Tämä vastaa 4,1 prosentin vuotuista reaalityttöä.

Seuraava erittely yhtiön sijoitusten jakaumasta noudattaa käypien arvojen mukaista jaottelua. Tilinpäätöksen liitetietoihin sisältyvät tämän perusjakauman lisäksi sijoitusten riskijakauma sekä taulukko sijoitustuottojen jakautumisesta eri sijoituslajeihin.

Joukkovelkakirjalainojen, korkorahastojen ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden osuus Ilmarisen sijoitusvarallisuudesta oli 39,9 (38,8) prosenttia. Niiden markkina-arvo johdannaiset huomioon ottaen oli yhteensä 13 636,1 (12 524,8) miljoonaa euroa ja tuotto käyville arvoille 2,1 (4,6) prosenttia. Valtioiden tai niiden kaltaisten liikkeeseen laskijoiden lainoissa oli 5 026,0 (4 444,2) miljoonaa euroa eli 36,9 (35,5) prosenttia. Rahamarkkinasijoitusten osuus oli 922,0 (688,1) miljoonaa euroa eli noin 6,8 (5,5) prosenttia ja tuotto 0,0 (0,0) prosenttia. Loput 56,3 prosenttia korkosijoituksista olivat yrityslainoja. Pääosa yritysainoista oli luottoluokituksestaan korkeita. Luottoriskillisten joukkovelkakirjalainojen tuotto oli 0,8 prosenttia. Vuoden lopussa joukkolainasalkun keskimääräinen juoksu-aika oli -0,9 (0,2) vuotta.

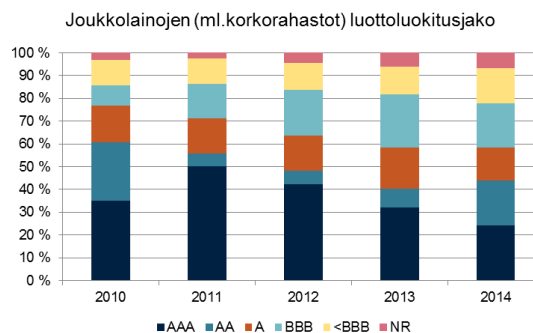
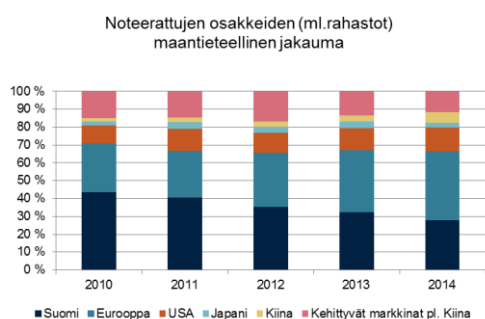
Ilmarisen yritysrahoituksen myöntämien lainojen kanta supistui vuonna 2014 lähes 17,6 prosenttia, kun yritysten kiinnostus TyEL-takaisinlainausta kohtaan laimeni edelleen yritysten alhaisen investointiaktiiviteetin vuoksi. Lainasaamisten osuus sijoitusvarallisuudesta oli vuoden päättyessä 4,3 (5,5) prosenttia. Uusia lainoja nostettiin vuoden 2014 aikana 55,5 (99,4) miljoonaa euroa. Koko lainakanta oli vuoden päättyessä 1 473,8 (1 789,1) miljoonaa euroa kertyneet korot mukaan lukien. Lainasaamisten tuotto oli 4,3 (4,0) prosenttia.

Yritysrahoituksen lainakanta, milj. euroa

Milj. e	2004	2009	2014	Tuotto-%
Takaisinlainat	710,2	1 762,7	581,4	4,0
Sijoituslainat	400,6	1 449,0	892,4	4,5
Yhteensä (sisältää kertyneet korot)	1 110,9	3 211,8	1 473,8	4,3
Osuus sijoituksista, %	6	13	4	

Edellä mainitut sijoitukset yhteensä muodostavat korkosijoitusten luokan. Kaikkiaan näiden sijoitusten osuus sijoituskannasta oli 44,2 (44,4) prosenttia ja tuotto 2,4 (4,5) prosenttia.

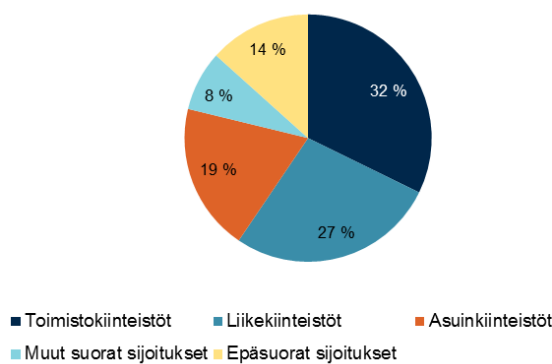
Noteerattujen ja noteeraamattomien osakesijoitusten sekä pääomasijoitusten osuus sijoituksista oli 39,7 (39,8) prosenttia. Niiden arvo nousi vuonna 2014 13 568,3 (12 843,0) miljoonaa euroon. Kotimaisten osakesijoitusten osuus tästä oli noin 30,2 (33,6) prosenttia eli noin 4 096,0 (4 317,0) miljoonaa euroa. Noteeratuista osakesijoituksista kotimaisten osuus oli 28,0 (32,2) prosenttia. Osakesijoitusten käyvin arvoin laskettu tuotto oli 10,9 (20,9) prosenttia.

Osake-, valuutta- ja korkojohdannaisia käytetään sekä suojaustarkoituksiin että sijoitussalkun riskitason muuttamiseen. Johdannaisten käytön seurauksena osakesijoitusten riskin mukainen määrä oli 14 319,8 miljoonaa euroa eli 41,9 prosenttia sijoituksista. Korkojohdannaisten vaikutus on otettu huomioon edellä ilmoitetussa joukkolainasalkun keskimääräisessä juoksuajassa.

Kiinteistösijoitukset olivat vuoden 2014 lopussa 3 681,3 (3 644,1) miljoonaa euroa. Muutos edelliseen vuoteen oli 1,0 prosenttia. Kiinteistösijoitusten osuus oli 10,8 (11,3) prosenttia, josta epäsuoria sijoituksia oli 1,4 prosenttiyksikköä. Suoraan omistettuja kiinteistöjä oli 3 189,6 (3 101,3) miljoonaa euroa. Ilmarisen kiinteistöjen vuokrausaste pysyi edellisen vuoden tasolla ja oli vuoden lopussa 88,2 (88,4) prosenttia.

Kiinteistösijoitusten rakenne 31.12.2014

Yhtiön kiinteistösijoitusten kokonaistuotto oli 5,4 (4,8) prosenttia. Suoraan omistettujen kiinteistöjen tuotto oli 4,9 (5,0) prosenttia. Ennen arvonmuutoksia suorien kiinteistösijoitusten nettotuotto oli 5,0 prosenttia. Epäsuorien kiinteistösijoitusten tuotto oli 8,5 (3,2) prosenttia. Liikekiinteistöjen vajaakäyttöaste pysyi edelleen suhteellisen korkeana.

Sijoitusvarallisuuden markkina-arvosta oli vuoden lopussa noin 5,4 (4,6) prosenttia hyödykesijoituksia, sijoituksia absoluuttisen tuoton rahastoihin sekä muita sijoituksia. Tästä absoluuttisen tuoton rahastojen osuus oli 522,3 miljoonaa euroa. Absoluuttisen tuoton rahastot tuottivat keskimäärin 6,8 prosenttia sitoutuneelle pääomalle.

Ilmarisen omistajapolitiikan vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti sijoituskohteen kanssa käynnistetään vaikuttamisprosessi, mikäli sen toiminta ei vastaa Ilmarisen sijoituskohteilleen asettamia kriteerejä. Mikäli vaikuttamisprosessi ei johda haluttuun lopputulokseen, sijoitus myydään. Lisäksi sellaisten sijoituskohteiden hankkimisesta pitäydytään, joiden toiminta ei täytä asetettuja kriteereitä. Vuoden 2014 aikana Ilmarinen oli mukana useissa sadoissa vaikuttamisprosesseissa.

OP-Pohjola osk teki 6.2.2014 julkisen ostotarjouksen Pohjola Pankki Oyj:n osakkeista. Ilmarisen hallitus päätti kokouksessaan 12.2.2014 hyväksyä tarjouksen ja myydä Ilmarisen omistaman 10 prosentin osuuden Pohjola Pankin osakkeista.

9. RISKIENHALLINTA

Ilmarisen riskienhallinnan tavoitteena on estää yhtiön toimintaa uhkaavien riskien toteutuminen, minimoida toteutuneiden riskien aiheuttamat taloudelliset ja muut vahingot sekä turvata toiminnan jatkuvuus. Tavoitteena on lisäksi, että yhtiö voi hyödyntää hallitun riskinoton tarjoamat mahdollisuudet liiketoiminnassa, erityisesti sijoitustoiminnassa. Olennaisinta on Ilmarisen lakisääteisen toiminnan sekä vakuutettujen, eläkkeensaajien ja vakuutuksenottajien oikeuksien turvaaminen kaikissa tilanteissa.

Ilmarisella on yhtiön koko toiminnan kattava, hallituksen riskienhallintapolitiikkaan perustuva riskienhallintasuunnitelma. Riskienhallinnan yhtiötasoisista seuranta- ja arviointia ja kehittämistä varten on organisaatioyksiköiden edustajista muodostuva riskienhallintatoimikunta. Toimikunta valmistelee määräajoin johtoryhmän hyväksyttäväksi yhtiön riskiarvion sekä päivittää vuosittain riskienhallintasuunnitelman. Riskiarviot käsitellään hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavalio- kunnassa ja hallituksessa. Riskienhallintasuunnitelman hallitus vahvisti 22.5.2014.

Yhtiön riskienhallinta mukaan lukien sijoitustoiminnan riskien valvonta ja hallitusraportointi sisältyvät yhtiön aktuaaritoimesta ja riskienhallinnasta vastaavan johtajan vastuualueeseen. Näin varmistetaan sijoitustoiminnan raportoinnin ja riskienvalvonnan riippumattomuus riskiä ottavasta toiminnosta.

Sijoitustoiminnan riskinottoa ohjaavat hallituksen vahvistama sijoitussuunnitelma ja siihen liittyvä riskinsietoanalyysi sekä sijoitusvaltuudet ja muut hallituksen määrittelemät periaatteet. Riskitason ja perusallokaation muutostarpeita seuraa tasehallintaryhmä, joka koostuu sijoitustoiminnan, aktuaari- ja riskienhallintatoiminnon sekä taloustoiminnon edustajista. Seuranta- ja arviointia varten riskienhallintatoiminto tuottaa myös muun muassa skenaario- ja stressitestejä. Sijoitustoiminnassa riskienseuranta ja -hallinta ovat jatkuvaa.

Yhtiötasoisien riskienhallinnan kehittäminen jatkui vahvistetun kokonaissuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2014 kehitettiin edelleen ilmarislaisille annettavaa riskienhallinta-asioiden koulutusta, riskienhallintaohjeistusta, riskien arviointimalleja sekä johdolle annettavaa riskiraportointia. Lisäksi käynnistettiin liiketoimintatarpeiden selvitys yhtiönlaajuisten riskien arviointi- ja seuranta-prosessien sekä raportointijärjestelmän kehittämiseksi. Jatkuvuuden hallinnan menettelyjä arviointiin vuoden aikana kattavasti, jonka yhteydessä laadittiin suunnitelma kyseisen riskienhallinnan osa-alueen uudistukselle. Sijoitustoiminnan strategisten riskien hallinnassa kehitettiin edelleen pitkän aikavälin skenaarioanalyysijä.

Riskienhallintaa selostetaan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

10. HENKILÖSTÖ

Ilmarinen konsernissa oli vuonna 2014 töissä keskimäärin 600 henkilöä, kun vastaava määrä vuotta aikaisemmin oli 604. Emoyhtiö Ilmarisessa työssä olevia oli kertomusvuoden aikana keskimäärin 537 (535). Tässä luvussa on mukana 69 (68) osa-aikaista työntekijää, joiden työpanos on keskimääriä laskettaessa oikaistu koko-aikaisten henkilöiden työaikaa vastaavaksi. Perhevapailla ja

muilla palkattomilla vapailla oli vuoden aikana 59 (55) henkilöä. Vuoden lopussa työsuhteessa emoyhtiö Ilmariseen oli 576 (581) henkilöä, joista vakituudessa työsuhteessa oli 554 (562).

Ilmarinen on tavoitteellistanut henkilöstökustannukset, jotka katetaan hoitokustannusosalla. Pitkän tähtäimen tavoite on, että keskimääräisillä henkilötyövuosilla mitattuna henkilöstön määrä vähenee hallitusti eli keskimäärin kahden prosentin vuosivauhdilla. Kehittämisinvestoinnit sijoivat henkilötyötä vuoden 2014 aikana ja henkilöstömäärä väheni yhden prosentin. Vuoden toteuma oli 449 (453).

Henkilöstön tuottavuutta voidaan mitata suhteuttamalla henkilötyövuosien määrä vakuutettujen lukumäärään. Kun mittarina käytetään vakuutusmaksun hoitokustannusosalla rahoitettuja henkilötyövuosia tuhatta vakuutettua kohden, oli vuoden 2014 luku 0,499 (0,494).

Sijoitustoiminnan tuotoilla katettavia henkilöstökustannuksia yhtiö seuraa erikseen. Sijoitustoiminnan henkilöstön määrä laski hiukan ja oli keskimäärin 85 henkilötyövuotta (87).

Esimiestyön arvioinnissa mitattiin sitä, ovatko esimiehet toimineet vuoden 2012 alussa lanseerattujen johtamisen periaatteiden mukaisesti. Esimiesten alaisiltaan saama arvio pysyi korkealla tasolla ja oli 3,9 asteikolla 1–5 mitattuna. Erityisen hyvää palautetta esimiehet saivat onnistumisen tukemisesta (4,0) sekä rohkeaan ajatteluun kannustamisesta (4,0). Esimiestyötä kehitettiin myös kertomusvuotena: erityisesti esimiesten valmennukseen kiinnitettiin huomiota.

Johtamisen periaatteiden lisäksi seurataan työyhteisöperiaatteiden toteutumista arjessa. Tulosten mukaan yhdessä sovitut periaatteet toteutuvat hyvin – asteikolla 1–5 keskimäärin 3,8. Vastaaajat antoivat parhaat arvostukset työtovereiden tukemista ja asiakaslähtöisyyttä luotaaville väittämille (4,1 ja 4,0).

Viime vuosina Ilmarinen on jatkuvasti panostanut paljon palkitsemisen kehittämiseen entistä kannustavammaksi, oikeudenmukaisemmaksi, tasapuolisemmaksi ja läpinäkyvämmäksi.

Lyhyen aikavälin palkitsemisen piirissä on koko henkilökunta. Tulospalkitsemisen tavoitteet on asetettu kunnianhimoisiksi, jotta ne kannustavat erinomaisiin suorituksiin.

Henkilöstön pitkän aikavälin palkitseminen tapahtuu henkilöstörahastoon ohjattavan voittopalkkion kautta. Ilmarisen hallitus päättää vuosittain voittopalkkioista, joilla rahastoa kerrytetään. Ilmarisen henkilöstörahasto aloitti toimintansa vuoden 2011 alussa ja hallituksen päätöksen mukainen kolmas voittopalkkio maksettiin rahastoon vuonna 2014. Kriteerit on johdettu Ilmarisen strategisista tavoitteista.

Rahastoon kuuluu koko henkilökunta lukuun ottamatta niitä, jotka ovat johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän piirissä. Rahastoa hallinnoivat henkilöstön valitsevat valtuusto ja hallitus.

Vuonna 2014 tulivat toisen kerran maksuun johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmästä ansaitut palkkiot. Ensimmäinen ansaintakausi kattoi vuodet 2010–2012. Sen aikana ansaittujen

palkkioiden maksaminen on jaksotettu neljälle vuodelle ja niitä maksetaan vielä vuosina 2015–2016. Järjestelmän toinen ansaintakausi kattaa vuodet 2013–2015.

11. TIETOTEKNIikka

Eläkekäsittelyn uudistus oli vuoden suurin tietotekniikan projektikonaisuus. Työt etenivät suunnitellusti kaikilla osa-alueilla. Toimintojen käyttöönotto tapahtuu vaiheittain vuosien 2015 - 2016 aikana. Asiakkaiden digitaalisten palvelujen kehittämisessä valmistuivat ensimmäiset osa-alueet: pilvipalvelupohjainen yhteyskeskusjärjestelmä otettiin käyttöön syksyllä ja vuoden lopulla uudet verkkopalvelut. Uusi vakuutusmaksujen laskutuspalvelu otettiin käyttöön loppuvuodesta.

Taloushallinnon tietojärjestelmien kokonaisuudistusta edistettiin suunnitelmien mukaisesti ja vuoden 2015 aikana siirrytään uusien kirjanpito- ja kustannuslaskentajärjestelmien käyttöön. Sijoitustoiminnan tietotekniikkapalvelujen kehitystarpeiden ja erityispiirteiden vuoksi päätettiin perustaa tietotekniikkalinjalle näihin palveluihin keskittyvä organisaatioyksikkö. Mittavien kehitysprojektien rinnalla tietotekniikan tuotantotoiminnan palvelutaso säilyi edelleen hyvänä.

12. LIIKEKULUT

Ilmarisen kustannustehokkuus pysyi edellisvuoden tapaan suhteellisen hyvänä. Toiminnan tehokkuus koituu asiakashyvitysten kautta Ilmarisen asiakkaiden hyväksi. Vakuutusmaksun hoitokustannustulolla rahoitettavat kulut nousivat 2,4 prosenttia. Hoitokulusuhde eli edellä mainittujen liikekulujen suhde saatuihin hoitokustannusosiin nousi hieman ja oli 76 (75) prosenttia.

Ilmarisen kokonaisliikekulut olivat yhteensä 149,8 (143,4) miljoonaa euroa eli 4,5 prosenttia suuremmat kuin edellisena vuonna. Hoitokustannustulos oli 34,0 (35,1) miljoonaa euroa.

Lakisääteiset maksut, 12,5 miljoonaa euroa, rahoitetaan erillisellä vakuutusmaksuun sisältyvällä lakisääteisten maksujen osalla. Nämä maksut ovat Eläketurvakeskuksen kustannusosuus, Finanssi- valvonnan valvontamaksu ja oikeushallintomaksu.

Sijoitustoiminnan liikekulut olivat 23,5 (22,0) miljoonaa euroa eli 0,07 prosenttia sijoitusten yhteismäärästä. Ne rahoitetaan sijoitustoiminnan tuotoilla. Asiakkaiden kanssa yhteistyössä tehtävään työhyvinvoinnin ja työkyvyn ylläpitotoimintaan panostettiin ja vakuutusmaksuun sisältyvällä työkyvyttömyysriskin hallintaosalla rahoitettavat työkyvyn ylläpitotoiminnan kulut olivat 5,7 (4,3) miljoonaa euroa.

13. HALLINTO JA ORGANISAATIO

Ilmarisen hallintoneuvoston puheenjohtajana vuonna 2014 toimi Neste Oil Oyj:n toimitusjohtaja Matti Lievonon. Varapuheenjohtajina toimivat Kone Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Antti Herlin ja Tekniikan Akateemiset TEK:n varapuheenjohtaja Kirsi Kaasinen, joka toimi puheenjohtajan ensisijaisena varahenkilönä. Hallintoneuvostossa on yhteensä 28 jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 11.11.2013 uudet hallituksen jäsenet ja varajäsenet seuraavaksi neljäksi vuodeksi eli toimikaudelle 1.1.2014–31.12.2017. Hallituksen kokoonpano 1.1.2014:

- Sture Fjäder, puheenjohtaja, Akava
- Kim Gran, toimitusjohtaja, Nokian Renkaat Oyj
- Matti Halmesmäki, pääjohtaja, Kesko Oyj
- Minna Helle, edunvalvontajohtaja, STTK
- Jyri Häkämies, toimitusjohtaja, EK
- Olli Lehtilä, toimitusjohtaja, Helsingin OP Pankki Oyj
- Hannu Leinonen, toimitusjohtaja, Destia Oy
- Lauri Lyly, puheenjohtaja, SAK
- Heikki Malinen, toimitusjohtaja, Itella Oyj
- Leena Niemistö, toimitusjohtaja, Oy Dextra Ab
- Jussi Pesonen, toimitusjohtaja, UPM-Kymmene Oyj
- Kristian Pullola, talousjohtaja, Nokia Oyj

varajäsenet:

- Anne Berner, toimitusjohtaja, Oy Vallila Interior Ab
- Minna Korkeaaja, talousjohtaja, Pohjolan Voima Oy
- Hannu Rautiainen, johtaja, EK
- Petri Vanhala, puheenjohtaja, Paperiliitto ry

Uusina jäseninä aloittivat Minna Helle, Olli Lehtilä ja Heikki Malinen sekä uutena varajäsenenä Minna Korkeaaja.

Hallituksesta erosivat 31.12.2014 Kim Gran, Matti Halmesmäki, Minna Helle ja Leena Niemistö.

Hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 19.11.2014 eronneiden jäsenten tilalle uusiksi varsinaisiksi jäseniksi kaudelle 1.1.2015 - 31.12.2017 Kesko Oyj:n pääjohtajan Mikko Helanderin ja Alko Oy:n toimitusjohtajan Hille Korhosen. Anne Berner siirtyi varajäsenestä varsinaiseksi jäseneksi, ja uudeksi varajäseneksi valittiin Finavia Oyj:n toimitusjohtaja Kari Savolainen. Helteen seuraaja Ilmarisen hallituksessa nimitetään maaliskuun 2015 hallintoneuvoston kokouksessa.

Vuonna 2014 hallituksen puheenjohtajana toimi Jussi Pesonen. Varapuheenjohtajina toimivat Jyri Häkämies ja Lauri Lyly, joka toimi puheenjohtajan ensisijaisena varamiehenä. Hallituksen puheenjohtajisto muodostaa nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan.

Tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan puheenjohtajana toimi Kristian Pullola ja jäseninä toimivat Minna Helle, Minna Korkeaaja ja Hannu Rautiainen.

Ilmarisessa valmistauduttiin vuoden 2014 aikana 1.1.2015 voimaan tulleisiin työeläkeyhtiöiden hallintoa koskevaan lakimuutokseen. Muutos aiheuttaa jonkin verran hallinnollisen työn lisääntymistä erityisesti dokumentoinnin, raportoinnin ja valvonnan sekä sisäpiirihallinnon uudelleen järjestämisen osalta. Lisäksi lainmuutos lisää hallituksen tehtäviä. Ilmarisen menettelytavat ovat pitkälti jo vastanneet uusia säännöksiä. Suurimmat muutokset koskevat olemassa olevien dokument-

tien ja toimintaperiaatteiden päivittämistä sekä sisäpiirisäätelyn toimeenpanoa 1.6.2015 alkaen. Lisäksi hallituksen ja sen valiokuntien työskentelyä sekä keskinäistä työnjakoa on entisestään kehitetty ja tehostettu hallituksen tarpeiden ja hyvän hallinnon vaatimusten mukaisesti.

Vaalivaliokunnan puheenjohtajana toimi 19.11.2014 saakka Matti Lievonen ja jäseninä toimivat Sture Fjäder, Minna Helle, Antti Herlin ja Jussi Pesonen. Varapuheenjohtajana toimi Esa Vilkuna 24.9.2014 saakka.

Ilmarisen hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 19.11.2014 vaalivaliokunnan jäsenet uudelle toimikaudelle, joka alkoi heti ja päättyi vuoden 2015 viimeisen hallintoneuvoston kokouksen päättyessä. Puheenjohtajana jatkaa Matti Lievonen ja jäseninä jatkavat Sture Fjäder, Antti Herlin ja Jussi Pesonen. Vaalivaliokunnan uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin Puu- ja erityisalojen liiton puheenjohtaja Sakari Lepola. Minna Helteen jäsenyys vaalivaliokunnassa päättyi 19.11.2014, ja hänen tilalleen valitaan uusi jäsen hallintoneuvoston maaliskuun 2015 kokouksessa.

Ilmarisessa toimivat sisäinen tarkastaja ja Compliance Officer, jotka raportoivat toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Ilmarisen tilintarkastajana on toiminut Ernst & Young Oy, KHT-yhteisö ja sen nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana KHT Tomi Englund.

14. KONSERNI

Ilmarisen konserniin kuuluu emoyhtiö Ilmarisen lisäksi pääasiassa kiinteistöyhtiöitä, joita oli vuoden 2014 lopulla yhteensä 169. TietoIlmarinen kuuluu Ilmarisen konserniin äänivallan perusteella, sillä Ilmarisen osuus TietoIlmarisen osakkeiden tuottamista äänistä on 70 prosenttia, vaikka osuus osakepääomasta on 30 prosenttia. Tytäryhtiöiden lukumäärä oli 31.12.2014 yhteensä 170. Osakkuusyhtiöinä konserniin yhdisteltiin Vakuutusosakeyhtiö Garantia, Kruunuvuoren Satama Oy, Russia Invest B.V., Technopolis Holding 2 AS, Tamina Homes Inc sekä kahdeksan yhdessä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa omistettavaa laivayhtiötä sekä niiden isännöintiä hoitava Navidom Oy.

Ilmarinen omistaa Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön Suomen takuupääoman kokonaisuudessaan. Koska takuuosuuksiin ei liity äänioikeutta, yhtiötä ei yhdistellä konserniin osakkuusyhtyrityksenä, vaan käsitellään omistusyhtyrityksenä.

15. TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Taaleritehdas Oyj on 11.12.2014 sitoutunut ostamaan Vakuutusosakeyhtiö Garantian koko osakekannan sen nykyisiltä omistajilta, joihin myös Ilmarinen kuuluu. Myynti toteutuu 31.3.2015 edellyttäen, että kaikki kauppakirjassa sovitut kaupan toteuttamisen edellytykset ovat täyttyneet.

Ilmarisen toimitusjohtajana vuodesta 2007 lähtien toiminut Harri Sailas jää eläkkeelle keväällä 2015. Yhtiön hallitus valitsi syyskuussa 2014 uudeksi toimitusjohtajaksi Timo Ritakallion, joka otti toimitusjohtajan tehtävän vastaan 1.2.2015.

16. TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Suomen talouden elpyminen vaikuttaa edelleen hauraalta ja on odotettavissa, että palkkasumman samoin kuin Ilmarisen maksutulon kasvu vuonna 2015 jää hyvin hitaaksi. Valtiovallan päättämä työeläkeindeksin leikkaus hidastaa jonkin verran myös eläkemenon kasvua.

Sijoitusympäristö pysyy edelleen kaksijakoisena. Euroopan Keskuspankin tammikuussa 2015 käynnistämä rahapoliittinen elvytys luo mahdollisuuksia pörssikurssien nousulle, mutta samaan aikaan vähäriskisten joukkolainojen tuotot painuvat nollan tuntumaan. Ukrainan kriisin jatkuminen lisää talouskehitykseen liittyvää poliittista riskiä.

Työmarkkinajärjestöjen eläkesopimukseen perustuva uusien eläkelakien valmistelu etenee sosiaali- ja terveysministeriössä ja on odotettavissa, että kevään eduskuntavaalien jälkeen nimitettävä uusi hallitus tulee syksyn aikana antamaan eläkeuudistusta koskevat lakiesitykset eduskunnalle.

Vuoden 2017 eläkeuudistus edellyttää monien eläkkeiden laskentaan liittyvien järjestelmien uudistamista. Omalta osaltaan Ilmarinen on käynnistänyt eläkeuudistusten toimeenpanon valmistautumalla näihin muutoksiin.

Ilmarinen pyrkii huolehtimaan omasta kilpailukyvystään omaa kustannustehokkuuttaan parantamalla ja toimimalla menestyksekkäänä eläkevarojen sijoittajana. Keskeinen menestystekijä Ilmarisen asiakkuuksien hoidossa on tiivis kumppanuus OP Ryhmän kanssa, jolla on koko maan kattava palveluverkko ja kattava finanssialan palveluvalikoima.

Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Emoyhtiön jakokelpoinen vapaa oma pääoma tilinpäätöksessä 31.12.2014 on 71 264 764,97 euroa, josta tilikauden voitto on 4 275 472,46 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokous päättäisi varata hallituksen käyttöön tilikauden voitosta enintään 50 000 euroa jaettavaksi yleishyödyllisiin tai niihin rinnastettaviin tarkoituksiin lahjoituksina, sekä valtuuttaisi hallituksen päättämään lahjoitusten saajista, käyttötarkoituksista sekä muista lahjoitusten ehdoista. Valtuutus on voimassa vuoden 2016 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka ja valtuutuksen päättyessä mahdollisesti käyttämättä olevat lahjoitusvarat siirrettäisiin varmuusrahastoon.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että muu osuus tilikauden voitosta eli 4 225 472,46 euroa siirrettäisiin varmuusrahastoon.

Helsingissä 26. päivänä helmikuuta 2015

Jussi Pesonen

Lauri Lyly

Jyri Häkämies

Anne Berner

Sture Fjäder

Mikko Helander

Hille Korhonen

Olli Lehtilä

Hannu Leinonen

Heikki Malinen

Kristian Pullola

Petri Vanhala

Timo Ritakallio
toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 11. päivänä maaliskuuta 2015

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Tomi Englund
KHT